

15/2014. Önk. határozat melléklete

Ezer éve a Némedi patak partján hitben, biztonságban.

Kisnémedi Község
Településfejlesztési koncepció
2014

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

1.2. Településfejlesztési elvek

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomonkövetésére, a felülvizsgálat rendjére

„A településfejlesztés a település társadalmi és gazdasági erőforrásainak, környezeti minőségének, műszaki, anyagi és humán ellátásának olyan fejlesztése, amely a fenntartható fejlődés érdekében megteremti a település lakossága számára az életszínvonal növekedésének, az életminőség javulásának egyensúlyi feltételeit. A településfejlesztési tervezés alapvető dokumentuma a településfejlesztési koncepció. A településfejlesztési koncepció feladata olyan célrendszer kialakítása, amely hosszútávra irányt mutat a település lakosságának és vezetésének a település fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában. A településfejlesztési koncepció egyben vezetési eszköz, amellyel a települési önkormányzat irányítani tudja, hogy a fejlesztés során honnan hová akar eljutni. Bemutatja azokat a tájékoztató pontokat, amelyek az állandóan változó környezethez való igazodás során a célok megvalósításához vezetnek. A településfejlesztési koncepció integrálja a település folyamatos működésének, fejlesztésének és vezetésének feltételeit. A koncepció alapján a települési önkormányzat és a helyi társadalom tagjai a közös célokra és értékekre összpontosítanak a társadalmi egyetértés alapján. A településfejlesztési koncepció egyidejűleg a települési önkormányzat, mint szervezet feladatainak programja, ill. a szervezetfejlesztés és az ellenőrzés dokumentuma. A településfejlesztési koncepció feladata meghatározni a település jövőképét, a közösség érdekeinek legjobban megfelelő megoldást adni a legfontosabb társadalmi, gazdasági, műszaki, intézményi és környezeti problémák megoldására, valamint megmutatni az alkalmazkodás lehetőségét a hazai és nemzetközi fejlődési trendekhez. A településfejlesztési koncepció hozzásegíti a döntéshozókat ahhoz, hogy megtalálják a legcélszerűbb megoldásokat az erőforrások legjobb felhasználásához. A településfejlesztési koncepció útmutatásul szolgál a döntési mechanizmus működtetéséhez, a tervezéshez és végrehajtáshoz, illetve az ellenőrzéshez szükséges szervezetek létrehozásához, a lakossági, a vállalkozói és egyéb csoportok, valamint a helyi politikai döntéshozók érdekeinek harmonizálásához.”

BEVEZETÉS

Kisnémedi település Pest megye északkeleti részén, a Cserhátalja déli részén, a Váchartyán és a Püspökszilágy közti országos út mentén terül el. A hegyvidéki község belterülete a Némedi-patak partján fekszik, a változatos felszínű külterületen, az enyhe lejtésű domboldalakon. Az erdős részek között nagytáblás szántók vannak művelés alatt. A település több száz éve lakott hely, a belterület legrégebbi része a patak partján van, majd a domboldalakon bővült, a patakka párhuzamos lakóutcákkal.

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Társadalom: A település vezetésének legfőbb célkitűzése, hogy a népességét megőrizze, tovább növelje és a modern igényeknek is megfelelő lakókörnyezetet alakítson ki. Fontos a meglévő helyi munkahelyek megtartása, új munkahelyek teremtése. Középtávú cél a község közlekedési adottságait kihasználva, részletes gazdasági programmal támogatást nyújtani a kis- és középvállalkozások térségbe vonzásához.

A települési intézményeket minél teljesebb körben kell kiépíteni, azok üzemeltetéséről gondoskodni kell. Helyi gazdaságok kialakítása annak érdekében, hogy a munkaképes lakosság számára a település megfelelő alternatívát nyújtson a közeli nagyvárosokkal szemben. Gondoskodni kell a munkahelyekre való megfelelő közlekedésről az infrastruktúra fejlesztésével.

Gazdaság: A településnek támogatnia kell a helyi gazdasági társaságok működését, új munkahelyek kialakítását.

A zöldmezős beruházások mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a jelenleg nem hasznosított üzemi-, mezőgazdasági üzemi területekre, melyeket barnamezős beruházások keretében kell támogatni.

A mezőgazdasági termelés az térség agro-ökopotenciáljának, természeti adottságainak figyelembevételével fejlesszük. Növeljük a térség ismertségét a történelmi borvidékünk hírnevének öregbítésével, melyet minőségi bortermeléssel és értékeítéssel érhetünk el.

Táji és természeti környezet: Az erdő- és gyepterületek védelme különösen a biológiai sokféleség megőrzése, valamint a kedvező tájképi megjelenés megtartása miatt fontos. Hasonlóan fontos, tájképi értéket növelő dombtetőkön húzóó erdőterületek, melyekben törekedni kell a fenntartható erdőgazdálkodás megvalósítására. A radioaktív hulladéklerakó környezetében, valamint a településen monitoring rendszer elhelyezését javasoljuk melyek kutatás-fejlesztési projektek községbe történő bevonását tennék lehetővé, továbbá növelhetnék a helyi lakosok és az ide látogatók biztonságérzetét.

Térszerkezet: célunk, hogy koordinált, területtakarékos, a természeti-, táji-környezeti- és épített értékeket megóvását biztosító térszerkezet alakuljon ki, melyben megvalósul a stratégiai erőforrások védelme, fenntartható használata, a biológiai sokféleség védelme. A térszerkezet egyúttal a klímavédelem szempontjainak figyelembevételével alakuljon.

Épített környezet: A település alapvető érdeke megőrizni országosan és helyi védelem alatt lévő értékeit. A Fő utca átépítése és az utca menti, a patak felé eső épületek felújítása is megtörtént. A teljes körű közműellátás kiépítése után fel kell újítani a település többi lakóutcáját is. A megvalósult fejlesztéseken túl, javasoljuk, egy öko-megújuló park és tanösvény kialakítását a település központjában.

1.2. Településfejlesztési elvek

A település társadalmi viszonyai, humán infrastruktúrája:

- a település lakossági összetételének fiatalítása, természetes szaporodásának növelése, iskolázottsági szintjének emelése, mobilitásának elősegítése.
- a település szociális ellátási szintjének, oktatási, egészségügyi- és lakáshelyzetének javítása, a társadalom életszínvonalának és közérzetének javítása,
- a munkanélküliség kezelésére vonatkozó javaslatok kidolgozása.

A település gazdaságának, gazdálkodásának fejlesztése:

- munkahelyek számának növelése, az önkormányzat gazdálkodásának bővítése,

A térszerkezet fejlesztése:

- környezetgazdálkodás fejlesztése: a külterületek művelése, erdőgazdálkodás folytatása, a vízfolyások menti fás, ligetes területek védelme,
- az ökológiai hálózat területeinek védelme, erősítése, az ökológiai folyosók folytonosságának biztosítása,
- az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek (Natura 2000 területek) élőhelyei, jelölőfajai védelmének biztosítása,
- a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területeken a tájkarakter megőrzésének biztosítása,
- infrastrukturális fejlesztés (közlekedés: minden út pormentesített legyen)
- a településarculat javítása: a közterületek újjáépítése után az egyes lakóépületek felújításának támogatása.

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

- munkahelyek megőrzése, bővítése, a településen kívüli munkahelyekre való eljutás biztosítása,
- a megfelelő szociális, egészségügyi ellátás biztosítása,
- a fiatalok minél magasabb szintű képzésének elősegítése
- a biztonságos, egészséges lakókörnyezet fenntartása, a település arculatának javítása

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

A településfejlesztési célok és feladatok ágazonkénti meghatározása:

A) Humán erőforrások:

- óvodai és az iskolai oktatás színvonalának emelése, a magasabb szintű oktatási intézményekbe való eljutás segítése,
- a szociális és egészségügyi ellátás bővítése,

B) Gazdaság, gazdálkodás:

- a helyi gazdálkodók támogatása az önkormányzat eszközeivel (helyi rendeletekkel, a településrendezési eszközök kialakításával, stb.),

C) Környezetgazdálkodás, környezetvédelem.

- a település kialakult környezetgazdálkodásának fenntartása és a megfelelő környezeti állapotának megőrzése,
- önkormányzati, illetve községi területekre energiatű, energiafa telepítése, a megújuló energiák előnyben részesítése
- barnamezős területek használatának (nem hasznosított üzemi, mezőgazdasági üzemi területek) ösztönzése zöldmezős beruházásokkal szemben

D) Területfelhasználás, települési arculat, értékvédelem.

- területtakarékos térfejlesztés érdekében a belterület csak minimális mértékben növekedhet, amennyiben kijelölt fejlesztési terület már nem áll rendelkezésre, a lakóterület bővítése főként a mostani belterületen történhet,
- külterületen a tájkarakter és a természeti értékek megőrzését biztosító területhasználat kialakítása,
- mezőgazdasági területeken a természeti adottságokhoz igazodó, de a táji-tervezési értékek megtartását is biztosító művelési ágak megválasztása,
- a Mátrai történelmi borvidék I. és II. minőségi osztályba tartozó borszőlő termőhelyi területeken a szőlőtermesztés támogatása,
- a elhanyagolt területek (Némedi-patakon felduzzasztott korábbi tó) rekultivációja,
- Fontos cél a Csekei templomrom újjáépítése,

- kerékpárút építése Kisnémedi-Cseke-Vác-Penc települések között/érintve a penci obszervatóriumot és a csekei templomrom területét,
- a település arculatát a közterületek felújításával és a védett értékek megőrzésével kell javítani,
- ⇒ A település térségből történő kiemelkedését egy fenntartható fejlődést bemutató új kulturális központtal látjuk megvalósíthatónak.

E) Műszaki és humán infrastruktúra

- a belterületen a teljes közmű- és a csapadékvíz elvezető hálózat kiépítése után a belterületi utcák burkolatát és a közvilágítást kell felújítani,
- a népesség szociális és egészségügyi ellátását bővíteni kell,
- az oktatás és a sportolás, testedzés színvonalának emelése, a lehetőségek bővítése.

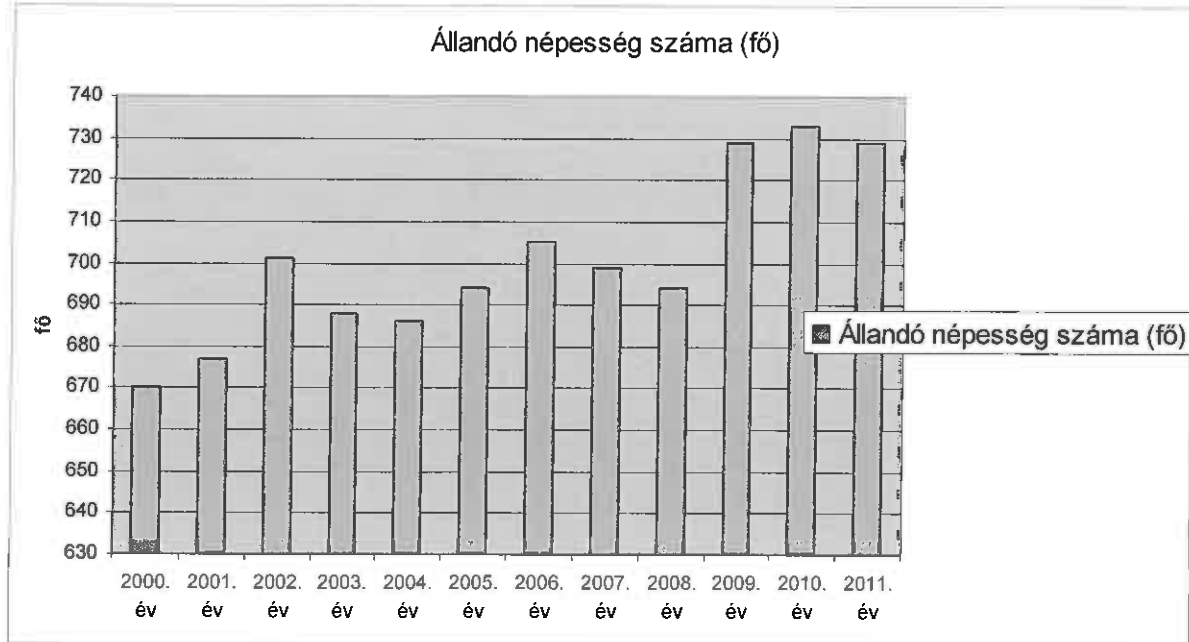
2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A jövőképpel a településfejlesztési elvek és célok teljes összhangban vannak.

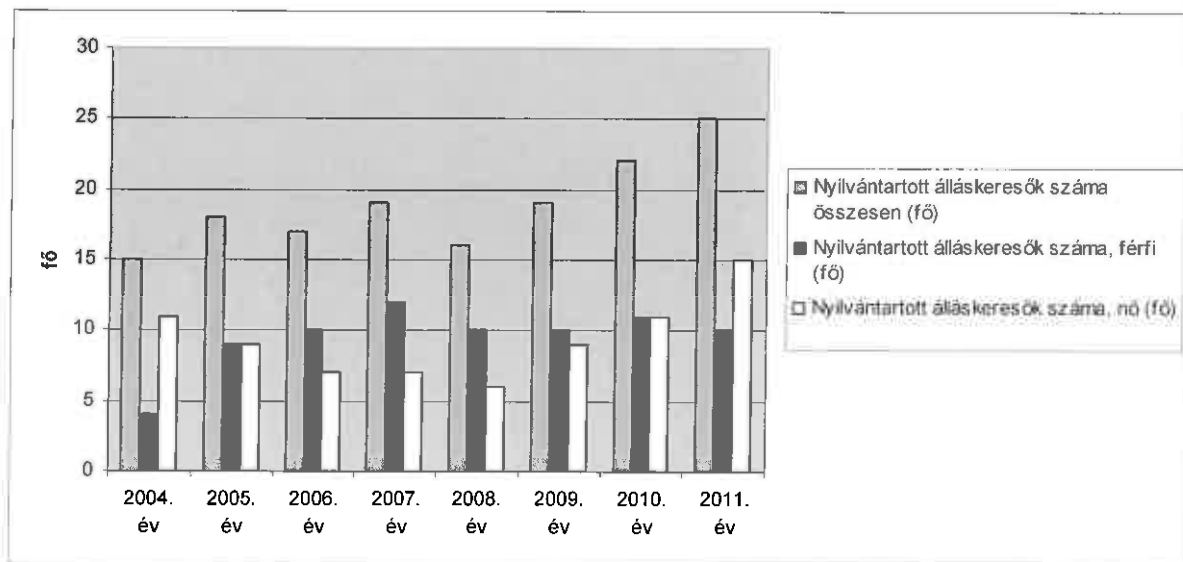
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása:

Népességszám:

A település népességszáma stagnálni fog, nem változik. Az elkövetkező tíz évben az állandó népességszám 730 fő lesz.

A más településen, a közeli városokban (Vác, Őrbottyán, Veresegyház várhatóan bővülő munkalehetőségek és a helyi munkahelyek megtartása miatt a munkanélküliség aránya csökkenni fog. Az összes népességhez viszonyított 3,4 %-os munkanélküliség aránya, mely az országos és a megyei adathoz képest is kedvezőbb, tovább csökken.

Gazdaság: A 2010-2014. évi önkormányzati forrásszabályozásban előreláthatólag továbbra is a normatív állami hozzájárulások és az SZJA visszajuttatások jelentik a meghatározó részt. A helyi adónemekből származott bevétel a kommunális, az iparüzési és a gépjármű adókból származik.

Környezet: A közigazgatási terület vízbázis védőterületei— belső- és külső védőövezetek, „A” jelű hidrogeológiai védőövezet és a „B” jelű hidrogeológiai védőövezet területei— nem érintik.

Pest Megye Területrendezési Terve övezeti tervlapjai szerint mélyfekvésű terület, rendszeresen belvízjárta területet nem található a közigazgatási területen. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület nincs a közigazgatási területen. A mezőgazdasági területek szélerózióra nem érzékenyek. Földtani veszélyforrással veszélyeztetett területek nem találhatóak a közigazgatási területen.

Kisnémedi közigazgatási területe a „10. Az ország többi, más zónába nem sorolt területe” nevű zónába tartozik. A településen a levegőterheltség az egészségügyi határértéket egyik szennyező komponens esetében sem haladja meg.

A közigazgatási területen jelentős környezeti zajforrás nincs.

A közigazgatási terület ÉK-i részén elhelyezkedő Radioaktív Hulladékfeldolgozó- és Tároló védőterületének felülvizsgálatáig az RHFT körül 500 m biztonsági övezet biztosítandó.

A kommunális szilárd hulladékot rendezetten gyűjtik, az összegyűjtött hulladékok ártalmatlanítása megoldott, Kerepesre az Ökörtelek-völgyi hulladéklerakóba szállítják. Kiépült a szennyvízelvezető hálózat, az összegyűjtött szennyvizek tisztítása a Bagon létesült szennyvíztisztítóban történik. Jelentősebb mennyiségű *veszélyes hulladék* a település területén nem keletkezik.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Belterület: A település elsődleges törekvése, hogy népességét meg tudja tartani, a népesség csökkenésének megállítása után a fokozatos, lassú növekedés megindítása a cél. Ennek érdekében biztosítani kell a lakóterület bővítését, a megfelelő intézményi és egyéb ellátást és területet kell biztosítani munkahely teremtő létesítmények számára.

Lakóterületek számára elsősorban már belterületbe vont telkeket kell megfelelően kialakítani, telekosztással és út-, valamint közműépítéssel. További lakótelkek jelölhetők ki már a külterület rovására, de kiépített belterületi utcák továbbvezetésében.

Gazdasági területek vannak a belterületen, a Kossuth L. utca és a patak között. A volt mezőgazdasági major többszöri megosztás után még működik, további hasznosítása is gazdasági céllal tervezett. Ehhez a területhez kapcsolódik a külterület felől a volt állattartó telep, melynek távlati hasznosítása is kereskedelmi, szolgáltató jellegű gazdasági célú lehet.

Az intézményellátás fejlesztése egyrészt a már kialakult településközpont vegyes területeken történhet, a Fő utcában, illetve a kastélyparkban. Új kijelölésű vegyes terület kijelölése nem tervezett, azonban javasolt egy új kulturális, oktatási központ kialakítása a település központjában.

Az új központ egy ökológiai tanösvényen keresztül mutatná be a modern energiatermelés és környezet kapcsolatát, így a település diákjai már az alapfokú oktatás során megismerkednének a fenntartható fejlődés fogalmával. A település

központján keresztülfutó patak kiváló lehetőséget biztosít egy törpe vízerőmű létesítésére, valamint egyéb technológiák (napkollektorok, napelemek) elhelyezésére is van lehetőség. A központ hatására megindulhat a település kulturális felemelkedése, melynek során a környező települések lakói, diákjai ellátogatnak Kisnémedire kultúrálódni, kikapcsolódni.

Külterület: A település szép táji környezetben, erdő- és gyepterületekkel fedett dombokkal határolt völgyben fekszik. A külterület térszerkezet alakítása a tájkarakter, a táji- természeti értékek megtartásnak és az ökológiai hálózatosodás figyelembevételével történhet.

Épített örökség és tájvédelem: Az épített örökség védelmében az országosan védett épületek, építmények törvényi előírásait kell figyelembe venni, a helyi védelemre jelölt településrészek és egyedi építmények esetében a jelenlegi állapotot kell megtartani ill. visszaépíteni. Általános előírás a táj- és településkép védelme érdekében, hogy a településen bárhol csak a tájba és a településképbe jól illeszkedő építmény, magastetős épület emelhető, a domborzatba durva beavatkozás, bevágás vagy töltés, nem engedélyezhető. A település fontos táji adottságainak elemei, a vízfelületek, vízparti ligetek és gyepek, a hegygerincek erdői megőrzendők.

Infrastrukturális hálózatok: A település közlekedésének fejlesztésénél a meglévő utcák adottságait a terv maximálisan vegye figyelembe, ezeket a meglévő szabályozási szélességeik megtartásával kell kiépíteni. A tervezett utcák esetében már az előírások szerinti szélességeket kell biztosítani. Új gyűjtőút kialakítása nem szükséges.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A település egyetlen műemléki védettségű épülete a Gosztonyi kúria. A későbarokk kúria 1790 körül épült. A kúria parkjában több, a község intézményi ellátását biztosító épület emelkedik. A park az iskola és az óvoda udvarául szolgál.

Helyi művi értéként nyilvántartott a település Magyarok Nagyasszonya római katolikus temploma és a régi iskola. A templom és a régi iskola épülete a patak partján a híd előtt kialakult tér két egymással szembeni térfala.

Helyi értékvédelmi területi védettséget élvez a Fő utca és a Petőfi utca Kossuth L. utca és templom közötti szakasza. A Fő utca északi oldalán a lakóházak még őrzik a hagyományos beépítési jelleget és építészeti elemeket, épületarányokban, építőanyagok kiválasztásban és díszítésben.

A műemléki kúria és a parkjának szakszerű, minőségi felújítása néhány éve történt. Az épületben közösségi célú hasznosítás (bemutató terem, konyha, étkező) van, a park egy része a község gyermekintézményeit szolgálja.

A védett értékekben kár nem keletkezhet, azt a törvényi környezet és előírások megakadályozzák. Az értékek folyamatos karbantartását és a védett értékek környezetének gondozását a gazdasági fejlődés, mint anyagi háttér, és a népesség, a község vezetőinek tudatos magatartása, mint lelki háttér biztosítja.

Kisnémedi nagyközség területén lévő azonosított régészeti lelőhelyek rövid összefoglalása:

	Lelőhely neve	Azon	MRT	Korszak	Jelenség	Nyilvántartott Hrsz.
1.	Szabad-földek	10575	9/13/1	késő-vaskor, kelta Árpád-kor	település település	0133/5
2.	Szabad-földek	10576	9/13/2	késő-vaskor, kelta Árpád-kor	település település	0133/5, 0133/4, 0133/3
3.	Szabad-földek teteje	10577	9/13/3	késő-bronzkor	település	0133/7
4.	Kenderföld	10578	9/13/4	késő-bronzkor római-kor, szarmata népvándorlás-kor középkor	település település település település	094/4, 094/3, 0110/9, 094/2, 79/2, 79/1, 094/9, 070/1, 094/8, 0110/10, 098, 106
5.	Parlag	10579	9/13/5	őskor római-kor, szarmata Árpád-kor késő-középkor	település település település település	088, 082, 094/5
6.	Nagy-Diós-tábla	10580	9/13/6	őskor késő-vaskor, kelta római-kor, szarmata népvándorlás-kor Árpád-kor középkor	település település település település település	094/4, 089, 088
7.	Temető	10581	9/13/7	késő-bronzkor középkor középkor középkor középkor	település település templom temető épület malom	55/1, 64, 510, 511, 55/2, 507/7, 506, 508, 509, 512, 0112/2, 0112/3, 0108/13, 50/1, 68, 67, 63, 62, 60, 66, 65, 508, 504/14, 504/15, 505, 57, 72, 71, 70/2, 504/13, 504/12, 504/1, 504/6, 504/11, 504/9, 504/10, 0113/23
8.	Parlag	10582	9/13/8	középső-újkőkor római-kor, szarmata Árpád-kor	település település település	079/3, 079/1
9.	Parlag	10583	9/13/9	őskor középső-újkőkor	település település	079/3, 079/2
10.	Szabad-földek	10584	9/13/10	középső-újkőkor késő-vaskor, kelta Árpád-kor	település település település	0133/5, 0133/7, 0133/6
11.	Zrínyi utca 7.	10585	9/13/11	ismeretlen kor	sír (bizonytalan)	184, 180, 179, 178, 177, 220, 214, 213, 219
12.	Jézus-hegy	10586	9/13/12	őskor	település	09/14, 0145
13.	Jézus-hegy	10587	9/13/13	rézkor római-kor, szarmata	település település	09/13, 09/12, 09/3
14.	Jézus-hegy	10588	9/13/14	Árpád-kor	település	09/12, 09/11
15.	Nagyhid	10589	9/13/15	késő-középkor	éremlelet	1/a, 5, 106, 107, 365, 377/1
16.	Kisnémedi-dűlő	10956	9/32/17	középső-kőkor bronzkor római-kor, szarmata középkor	település település település szórvány	0152/78, 0153, 0146/2, 0146/3, 0145, 0133/7

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

- a koncepció megfogalmazása a települési képviselőtestület és a polgármesteri hivatal vezetőinek a feladata, a koncepció célkitűzéseinek megfelelően kell megalkotni a képviselőtestületi határozatokat és a helyi rendeleteket (helyi építési szabályzat, helyi értékvédelmi rendelet)
- helyi költségvetés, valamint központi és EU források, támogatások felhasználása, pályázatokon való részvétel.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomonkövetésére, a felülvizsgálat rendjére

- a koncepciót az Önkormányzati képviselő-testület fogalmazta meg, annak megfelelő határozat- és rendeletalkotásról a képviselők, valamint a Polgármesteri Hivatal felelősei gondoskodnak,
- a településfejlesztési koncepciót jelentős változás miatt módosítja, és legalább tíz évenként felülvizsgálja.